

ANTROJI DALIS

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

D R A U G A S

Saturday supplement

1994 m. gruodžio mėn. 23 d. / December 23, 1994

Nr. 249(46)

KERTINÉ PARAŠTÉ

Kalėdų šviesa

Pranašas Izaijas septynis šimtus metų prieš Kristu skelbė: „Tauta, gyvenusi tamsumoje, pamatė didžią šviesą, gyvenusiems nevilties šalyje užtekėjo šviesybę“ (Izaijo 9:2).

Dienos prieš Kalėdas yra trum-piausios visuose metuose: saulė vėliausiai užteka ir ankstiausiai nusileidžia. Kūčiose tamsa vyrauja. Bet su Kalėdų Diena dienos pradeda ilgėti. Su Kalėdu šventėmis šviesa pradeda nuga-lėti tamso.

Ta Kūčių naktį ivyko lemiamas poūkis pasaulio istorijoje: šviesa nugalėjo tamso; tauta, gyvenusi tamsoje, išvydo didele šviesą (Izaijo 9:2); tikroji šviesa, kuri apšviečia kiekvieną žmogų, atėjo pasaulin (Jono 1:9); Kalėdu žvaigždė apreiskė Kristu kaip pasaulio šviesą.

Kristus užgimė kaip pasaulio šviesa, nes pasaulis gyveno tamsoje. Kokis buvo tamso pasaulys? tada? Jau keturi šimtai metų buvo praėjė nuo to laiko, kai Dievo išrinktoje tautoje joks pranašas nebuvu skelbęs Dievo Žodžio. Keturi šimtmečiai praėjė, ir žmonės jautėsi esą Dievo aplieisti. Tamso iš tikruju gaubė Dievo Tauta. Romos imperija tada valdė šventą žemę ir slopinio visas viltis laisvei ir išgelbtouj. Fariziejai, sadukiejai, zelotai ir kiti ginčijosi apie tai, kai išgelbēti tėvų žemę iš vergijos. Tu tarpu žmonės buvo priversti bendradarbiavoti su netikeliais okupantais ir išdavinėti savo tikėjimą, kad tik išsilaiktų.

Tokioj bevitliškoj dvasinėj tamsoj Kalėdu šviesa pasirodė netoli Betliejaus ir apreiskė Mesijo užgimimą pasauliu. Angelas skelbė gera naujieną piemenims: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didelį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. Šiandien Dovydo mieste jums gime Išganytojas“ (Luko 2:10). Nuo to momento pasaulio likimas pasikeitė: tamso nugalėta ir šviesa triumfuoją. Nuo to momento „gyvenusiems nevilties šalyje užtekėjo šviesybę“ (Izaijo 9:2).

Jėzus Kristus atėjo i pasauli, kad nugalėtu ir pašalintu tamso, kad Savo šviesa pakeistų tamsumą i šviesą. Per ištisą savo kuni-gystę žemę Jėzus veikė kaip Dievo šviesa. Jis atnešė regėjimą akliems, girdėjimą kurtiems, sveikata sergentiems, vilties tiems, kuri buvo be vilties, net gyvybę mirusiems.

Kada Jėzus drėjo susitikti su raupsuotu, kurį bendruomenė buvo ištūmusi; kada Jis palieč ser-gancius, kuriais niekas nesirū-pino; kada Jis atleido moteriai, kurių žmonės taikesi akmenimis užmušti, negalėdami jai ateisti, – tai yra ne kas kita, kaip šviesos atnešimas i pasaulio tamsumas. Kada Jis skelbė vargšams, kad jie lygiai taip pat palaiminti Dievo akyse, kai ir turtinėj, kurie daug aukoją šventykli, tai buvo šviesos atnašavimas žmonėms, kurie vaikščiojo tamsoje.

Jėzus apreiskė Dievą tokiu būdu, kad žmonių širdyse pasidare

šviesu. Kiekvienas Jo atleidimo žodis, kiekvienas meilės ženklas, kiekvienas pasigailėjimo darbas buvo šviesos didėjimas ir tamso mažėjimas. Iš tikruju „gyvenusiems nevilties šalyje užtekėjo šviesybę“ (Izaijo 9:2).

Nors mes šiandien turime daug elektros šviesų visur, bet mūsų gyvenimo yra daug tamsos. Šiandien mūsų pažangiam pasauly turime daug egoizmo ir godumo, neapykantos ir nesantaikos, skurdo ir bado, neteisingumo ir išnaudojimo, ligos ir mirties, baimės ir rūpesčių. Šitos tamsamos paliecia kiekvieną iš mūsų. Tačiau Jėzus Kristaus šviesa tebešviečia pasaulio tamsumose ir šiandien.

Priekelis metus mes buvome indininkais žymiausiu šio amžiaus pasikeitimui visoje rytinėje Europoje. Viena tauta po kitos nusimetė vergijos pančius ir igyvendine savo laisvės troškimus.

Kas būtų galėjęs išpranašauti, kad šventoje žemėje išauš laisvės diena. Kas būtų galėjęs išpranašauti, kad šventoje žemėje tarp diegų metų priešiškumo tarp palestinių ir izraeliečių, tautos rimtai ieškos taikos, nors ir sunikomis salygomis. Kas būtų galėjęs išpranašauti, kad ir šiaurinėj Airijo religinių konfliktas baigsis paliaubomis; įtampa sumažėje ir rimtos derybos dėl pastovios taikos šiandien yra geresnė galimybė negu bet kada. Šie istoriniai pokyčiai yra Viešpaties šviesos reiškiniai. Šviesa šviečia tamsoje, nes tamso jos nenugalėjo.

Jėzus Kristaus šviesa šviečia šiandien ir mūsų asmeniškame

Sandro Botticelli. Angelų grupė (detalė iš „Viešpaties gimimo“).

Sveikiname naują Senojo Testamento vertimą

ALDONA ZAILSKAITĖ

Jau baigėme adventinio laukimo laikotarpi, kuomet skaitydami adventinius Senojo Testamento skaitinius, jungėmės su Izraelio tauta, laukiančia Atpirėjo, Dievo pateptinio karaliaus-ganytojo, kuris išgelbės savo tautą. Tokios mintys ateina, vartant jau dienos šviesą išvydusius tris tomus profesoriaus kun. Antano Rubšio naujojo lietuviško Senojo Testamento vertimo. Ir adventinės, Kristaus laukimo mintys ypatingai tinka ryšium su Šventuoju Raštu. Tai ne vien dėl to,

gyvenime. Jis apšviečia tavo ir mano tam siausias gyvenimo vietas Dievo malonės šviesa. Jėzus Kristus ir šiandien susitinka su tavim tavo giliausioje tamsumoje, tavo didžiausiam varge, tavo baisiausioje baimėje. Kada tu leisi Jam susipažinti su tavim tavo giliausioje tamsumoje, tavo giliausioje tamsumoje, tavo baisiausiam varge, tavo baisiausioje baimė, ir kada pakviesi Jį būti su tavim tavo rūpestyje ir skausme, Jis taps tavo šviesa. Nes Jėzus yra mums pažadėjęs: „As̄ esu pasaulio šviesa. Kas sekā manimi, nebevaikščios tamsoje, bet turės gyvenimo šviesą“ (Jono 8:12).

Broliai ir sesės, Kalėdu metu mes esame palaiminti, kad per Dievo malonę pažinome „Dievo šlovę, spindinčią Kristaus veide“ (II Kor 4:6). Šviesa užgimė tam, kad apšviestų tave ir mane ir kad mesaptume Kristaus malonės ir meilės švyturius mūsų pasaulyje. Kristus sako mums: „Jūs esate pasaulio šviesa... tešviečia jūsų šviesa žmonių akiavaizdoje“ (Mato 5:14, 16). Kada jūs patirsites Viešpaties didelę šviesą, tada jūs šviesite palaimintas Kalėdu šventės.

Vyskupas Hansas Dūmpys,
Vyskupas Evangelikams
Liuteronomams Išeivijoję

Glotto mokyklė

Vytauto Balčiūno vadovaujami „Krikščionio gyvenime“ knygu serijos leidėjai, pradėdami spaustinti kun. prof. Antano Rubšio vertimą iš originaliu kalbu gražia, sklandžia, žodinė lietuvių kalba. Trumpi, bet taiklūs išvadai į atskirų žanrus ir į pavienes Senojo Testamento Šv. Rašto knygas su palyginti nedaugeliu, bet daug pasakantais kai kurių išreiškimų paaiškinimais padaro ši vertimą nepraleikiamą.

Šio naujo vertimo autorius prof. kun. Antanas Rubšys jau daugeliui skaitojo yra žinomas kaip Šv. Rašto mokslininkas, lietuviams davęs jau du kapitalinius išvadus į Šventajį Raštą – tarp 1978 ir 1979 metais „Krikščionis gyvenime“ serijoje pasirodes dvitomiškis Raktas i Naujaji Testamentą, kuris davė gilesni supratimą kai tik moderniu vertimui pasirodžiusiama Naujajam Testamento, iš 1982-1984 metais toje pačioje serijoje išleistas trito-

mis Raktas i Senaji Testamentą. Sie veikalai pirmą kartą sklandžia, nemokslininkams suprantama kalba atvėrė lietuviams Šv. Rašto pasaulio prošvaisties Pastarojo veikalo išvade kun. Stasys Yla apibūdino kun. Rubši, kaip Raktas i Senaji Testamentą autoriu, bet šis apibūdinamas dar labiau galioja kun. Rubšiu kaip Senojo Testamento vertėjui: Senojo Testamento „lobynui stigom raktą, ir nebuvu žmogaus, kuris būtų tam pasirengęs. Ruošesi daugelis, bet nedriso ar nesiryžo. Ir štai vienas iškio visam gyvenimui į biblinės studijas, dėsté Šventraštį puskapi su viršum metu, keiliavo kas vasarą po šventąsias vietas“.

Ir pabaigęs Raktos veikalus, ir išleides dar keliąs knygas giminėnoms temomis, apsiėmė naujai išverti Senaji Testamentą iš hebrajų, aramajų ir graikų kalbų, kad Jame atsiplindę pastorajo pušimčio metu biblinių studijų

pažanga, supratimas naujai atrastų seniausiu rankraščiu bei archeologiniu atradimui šviesoje. Šiame darbe jam stilistinė pagalbą teikė rašytojas Jurgis Jankus bei Albina Pribušauskaitė ir ko-rektorė Salomeja Narkelinaitė.

Lietuvoje parengti ligšioliniai liturginiai Šv. Rašto knygos, kurie yra naudojami Mišiose, yra gražūs, „savi“ – juos skaitydami jaučiamės suprantą, apie ką skaitome. Ir tai yra gera, nes padaro Šventraštį patraukliu, žmonės nori ji paminti į rankas ir naudoja malda. Bet tai pasiekta, neretai paaukujant Šventraštio tekstams būdinga prasmis daugialypškumą, kuris egzistuoja originalo kalbose. Naujame kun. Rubšio vertime parodyta didelė pagarba originaliam tekstu ne tik daugelyje vietų išsaugant originalaus teksto prasmį daugialypškumą, bet ir kitur paliekant mums sun-

(Nukeita į 2 psl.)

Šiame numeryje:

Kalėdų šviesa • Naujasis Senojo Testamento vertimas į lietuvių kalbą • Ekumeninis Šv. Rašto vertimas čia pat • Algimanto Mackaus mirties trisdeimtosioms metinėms • Julijos Švabaitės naujas eileraščių rinkinys „Žiemos erškėtis“ • Kražių monografija • „Draugo“ kultūrinio priedo 1994 metų turinys

Pasauliai žodžiuose

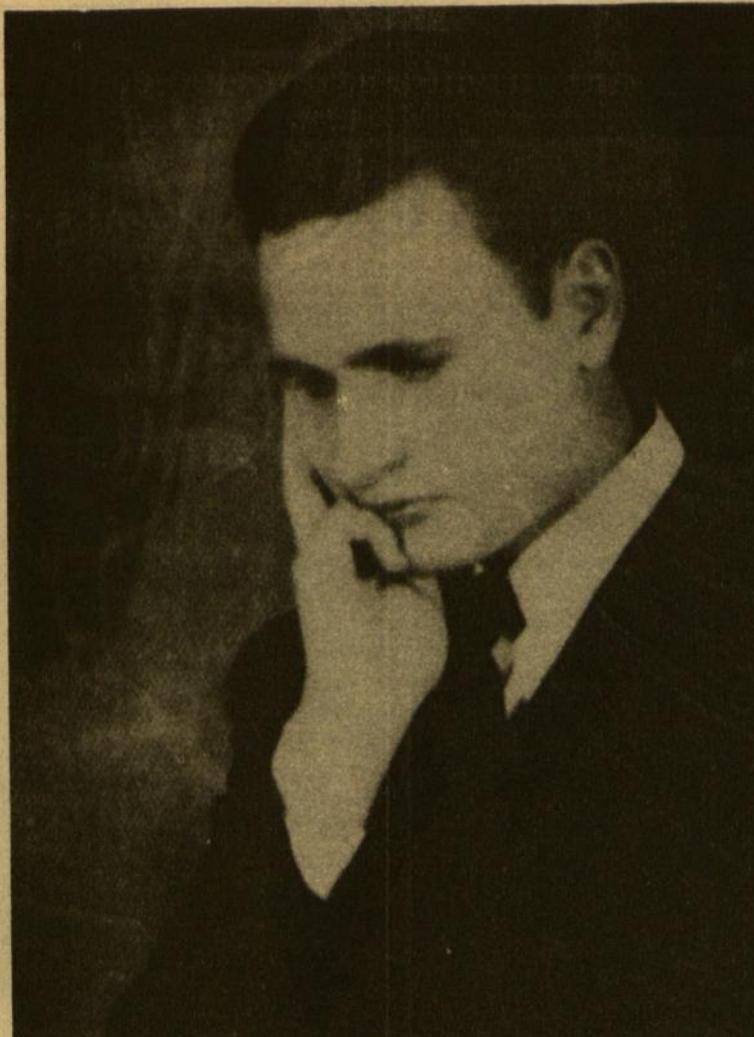
Algimanto Mackaus 30-osioms mirties metinėms

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

1951 metais Čikagoje lietuviškoje raštijoje pradėjo reikštis literatūrinis vunderkindas 19-metis Algimantas Mackus. Jis pats raše poeziją ir vertino kitų rašytojų kūrybą savo recenzijose. Jis recenzavo Juozo Kėksto poezijos rinkinių *Ramybė man kaip nykstančią lyriką* ir teigė, kad filosofuojanti poezija nueina kliaudingu keliu (*Draugas*, 1951.12.15). O Balio Rukšos antrajį rinkinį *Ugnies pardavėjų* sutiko kaip formos patobulejimą tematikos susiaurėjimo kainą (*Draugas*, 1952.10.2). Pats Algimantas Mackus, išleidęs savo pirmą poezijos rinkinį *Eileraščius* Algimanto Pagėgio slapyvardžiu, pergyveno aštą dvasinę ir meninę krizę. Jis, ne-lyg Stephane Mallarmé ir Arthur Rimbaud praejusio šimtmečio gale, žvelgė į save ir į savo sąmonę, kur nebesurado tradicinių atramų. Šie visi teoretiniai ir meniški bandymai išsivertė gausia kritine publicistiką ir poetinę bei draminę kūrybą. Ir visiškai nauja ir originali lietuviška poezija gimė Čikagoje. Mackus išugdė savo asmenišką krizę į savo poezijos pagrindinę ašę.

Jo pirmutinis savitas poezijos rinkinys *Jo yra žemė pasirodė* 1959 metais, antrasis rinkinys *Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai* 1962 metais, trečiasis rinkinys *Chapel B* 1965 metais (už metų po jo žuvimo automobilio katastrofoje). Praėjus metais *Naujame židinyje — Aiduose perspausdintas jo vaidinimas „Slėptuvė“* (pirmą kartą pasirodes po jo mirties *Naujienose*). Jo kritiški darbai, laiškai, visa kita memorabilia yra nesurinkti.

Algimantui Mackus yra neabejotinai pirmasis lietuvis poetas su dideliu talentu, atpalaidavęs kūrėjo sąmonę nuo atsitiktinio krūvio. Teliko tik kūrėjo vidinis pasaulis. Štai vieno eileraščio pavadinimas yra „Apvalia spalvą“, kur poetas tampa nelyg abstrakčiu tapytoju, o kito eileraščio pavadinimas „Hermetiškoi daina“ veda į poeti dvasios meninius ir religinius labirintus. Beje, būtų galima daugiau herme-

Algimantas Mackus (1932–1964)

tiškuose Mackaus darbuose surasti asmeniško išgyvenimo ižkius, tačiau tai nėra taip svarbu. Jis suprato, jog lietuviškos ir viso pasaulio poezijos dailūs rūmai grūnia ir jų vetejote atsiesta nauji pavojai ir naujos galimybės. Mackus suformavo savo naują credo: „Tikiu į mūsų literatūros testinumą internacionaliniu ir tautiniu mastu. Ir lietuvių poezijs matau tvirtą grandinę: nuoliaudės dainu, nuo bereikšmių, tačiau poetinių, autentiškų poezijs klausą rodančiu *sadauto rūtu* *sadauto* iki Donelaičio hegzametri; nuo Putino ir Aisčio iki Radusko ir Žemės kartos, sofistikuoti išnaudojusių lietuvių poezijos raidą ir lietuvių prozodijos laimėjimus“ (*Metmenys*, 1965, Nr. 9). Gi sau pačiam jis užsidejo dar didesnius išipareigojimus: „suprasti ne rūščia malonę gy-

venti, bet piktą džiaugsmą — nūmirti“. Tai yra bandytų nueiti ten, kur kiti nebandė eiti, ir leisti sav nepasisekti bandymuose. Yra kiala leisti dekonstrukcionistams ir kitiemis teoretkiams, ypač kalbos srityje, galvoti, jog Mackui kalba buvo vienintelė realybė, neturinti ryšio su išoriniu pasauliu, ir jog literatūra yra tik arbitrariška ženklu konstrukcija. Visai priešingai, Mackus bändė surasti tikras bendrys tarp tikrovės ir kalbos poezijos formoje, kas įvestų pojūčius ir pasauli į totalinių žodių — neornamentuotą kalbą. Šyki užklausiai Mackui, kodėl jis nejveda daugiau idėjų savo poezijom. Jis atsakė, jog eileraščiai yra sudaromi iš žodžių, bet ne iš idėjų. Kita kartą siūliau jam surasti kompozitorų jo poezių. O jis man atsakė, jog jis galvija, kad jis pats sudėjo savo poezią į

muziką. Jau buvo kalbėta apie eilerašči „Apvalią spalvą“, kur Mackus žaidė su tapyba žodyje.

Mackaus žmona Dalia Juknevičiūtė (jie vedė 1957 metais), būdama dailininkė ir aktorė bei Mackaus knygų iliustratorė, nevartojo muzikos ar kokius pašaliniai garsinių efektų, skaitydama Mackaus kūrybą. Ji režisavo ir pati su kitais skaitė *Chapel B* Jaunimo centre, Čikagoje, ir išpūdis buvo pritrenkiantis. Pasauliui būdu ji stengėsi pastatyti „Slėptuvę“, bet per anksti mirė — 1975 metais.

Beje, Dalia ir Algimantas buvo ne vien tik šeima, bet ir artimiausiai bendradarbiai menuose ir savo pasamonėse. Algimantas paraše eileraščių apie Vilnių, padavintą „Miestas“ kur „tilkraudono aksomo uždango verkia baltas laivas“ (aliuzija i Dalios tėvų režisieriu Romualdu Juknevičiu), o kito eileraščių „Is rūškanu rudens ryto“ dedikavo pačiai Daliai jų vedybų proga, gi per visą poezią rodo angelai ir religiniai įvaizdžiai, kuriuos Dalia kurdavo ar atlikadavo Adolfo Valeškos meno studijoje. Žinoma, jie igavo visai naują poetinę formą ir pasiskirti Mackaus kūryboje. Algimantas ir Dalia gyveno savo pasaulyje ir ju vaikai buvo ju meninė kūryba. Tai buvo sunkus, bet jų pasirinktas kelias. Jie man sakė, jog jei turėtų vaiką, tai jam uždraustu būti menininku.

Kai Mackus gyveno ir kūrė, Amerikoje prasiverė „bytnikai“ poetai, kaip kad Allen Ginsberg ir kiti. Jis buvo protesto poetai prieš nusistovėjusias tradicijas ir gyvenimo būdus. Mackus neatstolė nuo jų viešo poezijos skaitymo atžvilgiu. Kai tik baigdavo rasti eileraščių, eidavo baran skaitytis savo draugams ir klausytojams. Gailia, kad jis skaitymai liko neužrekoroduoči. Tačiau jis daug kuo skyresi nuo tu protesto poetų. Jis nebuvo tik socialinius reformatorius, bet pagrindinius poezijos pakeitėjas.

Kas būtų buvę, jei Mackus šian dien būtų 62 metų? Aš manau, kad jis būtų bandęs suldyti tarptautinį ir lietuvišką žodi vienon visumon. Neornamentuota kalba būtų vedusi į po Babelio bokšto kalbų suskaidymą ir į ju poetinių vienijimą. Tai jis jau buvo pradėjęs daryti tematikoje: *Chapel B* yra ne vien tik apie Antano Škėmos tragiską mirtį, bet taip pat ir apie Federico Garcia Lorca tragiską mirtį Ispanijoje, apie nu-

valstybintą Lietuvą ir naujas Afrikos respublikas, apie dar visiškai neprāžuvusią Lenkiją ir sunku darbą Afrikos kasyklose...

Algimantui Mackui žuvus automobilio katastrofoje 1964 m. gruodžio mėn. 27 d. Čikagoje, vis daugiau New York'e pradėjo reikštis kitas lietuvis menininkas Jurgis Mačiūnas, kuris stengėsi sukurti naują vaizduojamą meną. Ir jo bandymai buvo gryni internacinališki. Mirtis sustabdė jo veiklą pačiame iškarštyje.

Bet ar tai svarbu? Arthur Rimbaud, modernios poezijos Mozartas, padarė revoliuciją tarp savo 17 ir 20 metų, o vėliau persimetė į nelegalų ginklų pardavinėjimą. Algimantas Mackus tai išykėli lietuvių poeziuje per dyliką savo kūrybos metų Čikagoje. Mackus pasakė: „Kūrybos neprilauso mumas yra kūrybos bei kūrėjo problema“ (*Aidai*, 1952, Nr. 9). Jis ją pilnai išsprendė.

Kauno Valstybinis choras Pietų Amerikoje

Kauno valstybinis choras, vadovaujamas dirigento Petro Bingelio šiu metų lapkritio mėnesyje lankesi Argentinoje. Buenos Aires „Colon“ teatre atliko dvi oratoriujas — F. Mendelsono „Elijas“ ir G. F. Hendelio „Mesijas“, sulaikdamas didelio publikos išvertimimo.

Ta proga lapkritio 11 d. Lietuviai centro salėje, Buenos Aires mieste, Kauno valstybinis choras atliko lietuviškų dainų koncertą. Choro dirigentas buvo jo steigėjas ir vadovas Petras Bingelis, kuri publikai pristatė Analia Gaidimauskaitė ir Aleksandru Jonušytė. Chorui šiemet jau sukako 25 metai.

Nuo 1989 iki 1993 m. Kauno valstybinis choras dalyvavo šiuose pasaulyje muzikos festivaliuose: „Bordo Pavasaris“, „Viduržemio jūros“, Reimso (Prancūzija), „Seni ir nauji Indijos keliai“ (Ispanija), Šlezvig-Holsteino, Vidurio Europos šalių (Vokietija), Turku (Suomija). Koncertavo garsioje Pleyel salėje, Paryžiaus Dievo Motinos katedroje, Santa Cecilia akademijoje (Italija) ir dabar „Colon“ teatre Buenos Aires ir Čilės sostinėje Santiago.

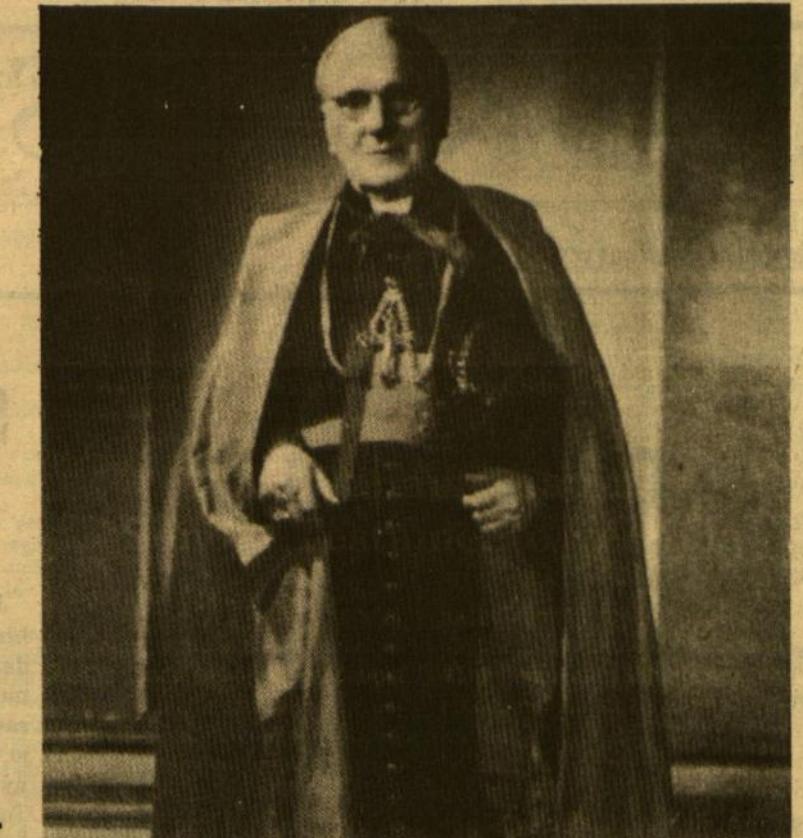
Lietuviai centro choras atliko lietuviškų dainų koncertą, išpildydamas su išsiautimiu šias dainas: „Kur bėga Šešupe“, „O kaip gražus rūteliai darželiai“, „Tylus buvo vakarėlis“, A. Brzinskio harmoniuotas dainas „Leliumai“, palydint solistei A. Gedutienei, „Kur lygūs laukai“. „Už Raseinių ant Dubysos“, „Vasaros naktys“, Naujaliu „Pavasaris“, „Tupi šarka ant tvoros“, „Lietuva brangi“, „Užtrauksim naują giesmę“, „Lietuviai mes esame gimi“. Publikai dainas palydėjo karštais plojimais. Choro dirigentas P. Bingelis, paprašytas publikos, dar dirigavo pora patriotinių dainų.

Lietuviai centro pirminis Julius Mičiūdas padėkojo choro vadovui ir visiems choristams už puikų koncertą ir apdovanojo vadovo gyvų gėlių puokštę, o choristus — simbolinėmis dovanėlėmis.

I sveikinimui iš choros pusės atsakė Petras Bingelis, išreišdamas savo džiaugsmą dalyvių gausumu. Kalbėjo taip pat Lietuvos Valstybinės filharmonijos generalinis direktorius Gintautas Kėvišas, Kauno filharmonijos direktorius Justinas Krėpshtas ir Lietuvos valstybinio banko Kauno skyriaus valdytojas Vidas Zigmantas.

Po programos buvo užkandžiai, kurių metu publiką turėjo progos pasikalbėti su mielais choristais ir pasidalinti išpuždžiaisiais. Lietuviai kolonijai šis koncertas buvo graži dvasinė dovana ir proga pabendrauti.

K.A.S.

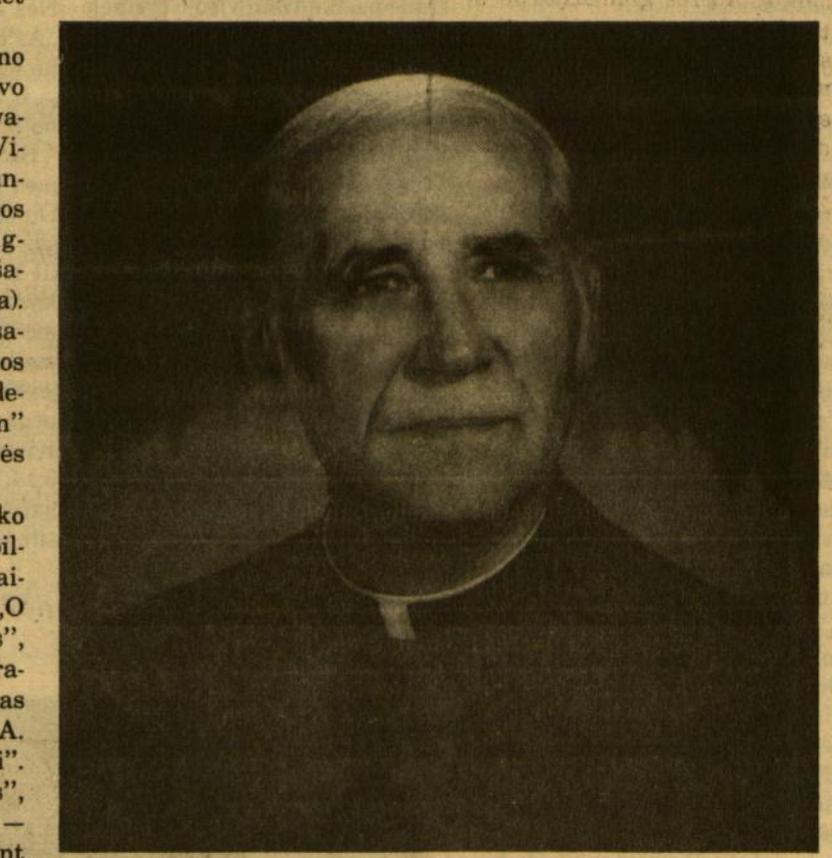

Arkivyskupas Juozapas Skvireckas (1873–1959) — Šv. Rašto į lietuvių kalbą vertėjas pirmoje šio amžiaus pusėje.

Ekumeninis Šv. Rašto vertimas į lietuvių kalbą jau čia pat

Lietuvoje Katalikų ir Evangelikų bažnyčių vadovybės, kartu su Lietuvos Biblijos draugija, sutarė dėl ekumeninio lietuviško Šv. Rašto leidimo. Tarptautinė Šv. Rašto leidimo organizacija United Bible Societies numato šią laida išleisti 1995 metais.

Ši laida naudos prof. kun. Antano Rubšio Senojo Testamento vertimą ir mons. Česlovo Kavaliausko Naujojo Testamento vertimą. Ir šioje laidoje jau bus visas Šv. Raštas — ir Senasis, ir Naujasis Testamentas vienoje knygoje. Šiuo metu Lietuvos Biblijos draugija tikrina ir tariasi su autoriais bei bažnytinėmis vadovybėmis, kad tekstu paaškinimai nesudarytu sunkumą nei vienos konfesijos krikščionims. Šioje ekumeninėje lietuviško Šv. Rašto laidoje yra pakviesi dalyvauti ir lietuvių ortodoksaliai — stačiatikiai, bet tuo tarpu dar nesulaukta jų atsakymo.

Kun. Antanas Rubšys, baigiantis ruoštį naujai Senojo Testamento vertimą į lietuvių kalbą.

Sveikiname naują Senojo Testamento vertimą

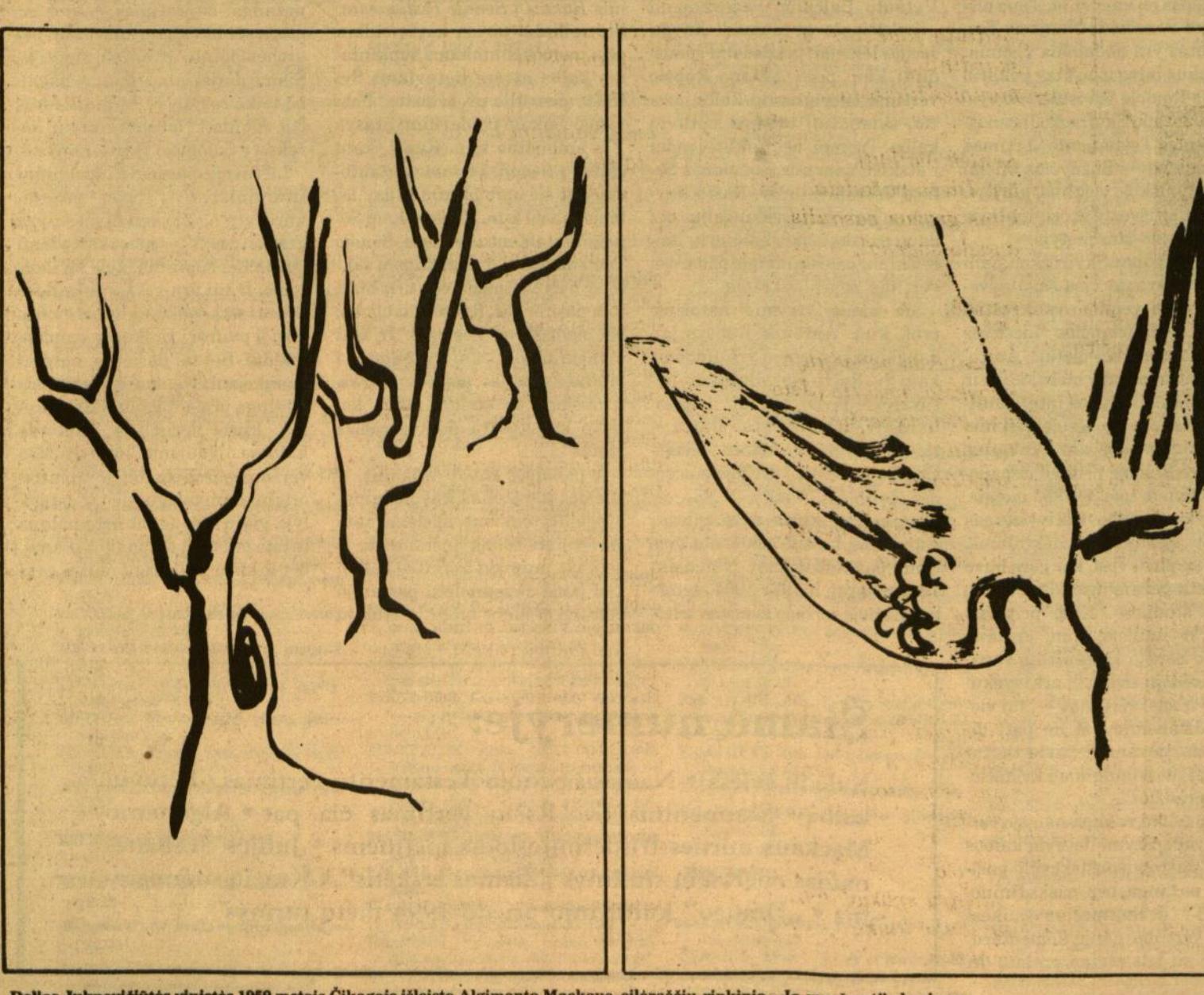
(Atkelta iš 1 psl.)

kaia suprantamas savokas ir paaiškinant jas, užuot suprastinant jas, kad išiltų į mums jau iprasitas lietuviško galvojimo formas.

Kun. Rubšio vertimas išsaugo vieną svarbiausią Šventarāčio funkciją — praplečia lietuviško mintimimo formas, kad Šventarāčiai Rašte perduodamas Dievo žodis, galėtų dar giliav pagauti ir paveikti lietuvių krikščionių. Žinia, tai viena pagrindinė Šventarāčio savybė, dėl kurios visų tautybių bei kultūrų žmonės, skaitydami gerą Šv. Rašto vertimą, jį pažilsta ir brangina. Ta atliko ir ligšioliniai lietuviški vertimai — bet ne taip dažnai, kaip dabartinių vertimų. Ten, kur ankstyvesnieji vertimai neaiškiuoja vietoje pasirinko lengviau suprantamą parafrazę, kun. Rubšys mokojo išsaugoti gal ne iškart lengvai suprantamą, bet atidžiai paskaičius daugiau prasmės atsivaitų turinčią origi-

nalo išsireiškimo formą. Ir jis tai pasiekė, nepaaukodamas sklandumo ir lietuvių kalbai savito potėšikumo. Aš, skaitydama ši pukų vertimą, jaučiu, kad Šventojo Dvasiai įkvėpė ne tik pirmuosius Šventarāčio tekštų autorius ir vėliau jų tekstus surinkusius redaktorius amžių raidoje, bet ir dabartinių vertėjų, kuris, remdamasis visais mokslo ir kalbos saltiniu, buvo atidžius ir Šv. Rašto tekstuose alsuojančiai Dievo Dvasiai.

Su šiomis Šv. Kalėdomis jau esame sulaukę trijų šio naujo vertimo tomų: *Penkiaknygės, Historinių knygų ir Pranašų knygų*. Sulaukus ketvirtuojo — *Išminties knygų* tomo, kuriame bus ir psalmi mės (jo tikimės ši pavasarij), turėsime jau visus keturis Senojo Testamento tomus. Nors leidėjai žadėjo, kad tuomet jau išleis visą Senaji Testamentą vienam tome, šiuomet ieškoma mecenatū tam darbui.

Dallas Juknevičiūtės vinjetės 1959 metais Čikagoje išleisto Algimanto Mackaus eileraščių rinkinio „Jo yra žemė“ skyriams.

Kražių monografija

JURGIS GIMBUTAS

Lietuvos kraštotyrinė literatūra praturtėjo nauju solidžiu veikalui: *Kražiai*. Leidykla „XXI amžius“, Vilnius – Kaunas, 1993 („Aušros“ spaustuvės metrika: 1994.02.03, tiražas 3,000). 512 puslapių, šiek tiek iliustruota. Redaktorių kolegija: V. Būda, V. Milius, K. Misius, I. Seliukaitė, A. Tyla (pirmininkas). Išleista Lietuvių katalikų akademijos užsakymu, su Lietuvos kraštotoyros draugija.

Kodel Kražiai? Juk tai vos tūkstančio gyventojų Žemaitijos miestelis. Atsakymas duotas knygos pratarmėje, kurį pasiraše istorikas Antanas Tyla ir etnografas Vacas Milius. „Istorija Kražiai paliko atminimą tokį, koks neturi nė vienas kitas pasaūnas didumo ir amžiaus miestelis. Kražiai rašytiniuose šaltiniuose randam jau tuo metu, kai Lietuva pradėjo savo ilga kovą su Vokiečių ordinu dėl teisės būti savarankiška valstybe. Kražius mini karalius Mindaugas, Vokiečių ordino kronikos, Lietuvos diysis kunigaikštis Vytautas [...]. XV a. Kražiai atiteko Kesgailoms, kurie paveldimai ėjo Žemaitijos seniūnų pareigas, ir nuo tolei Kražiai tapo Žemaitijos administraciniu centru. [...] Jau vien tai, kad XVIII a. pabaigoje Kražių mokykloje mokėsi 400 mokiniai, rodo svarbią miestelio reikšmę Žemaitijai. Kražių gimnazija turėjo turtinčią unikalų biblioteką. 1842 m. gimnazija buvo išskelta į Kauną ir tapo būsimosios ‘Aušros’ gimnazijos pirmatake.“ *Kražių monografijos* straipsniai atremti i archyvinę medžiagą ir 1992 m. etnografinės ekspedicijos laimikius. Tai ekspedicijai vadovavo Lietuvos kraštotoyros draugijos pirmininkė I. Seliukaitė ir mokslinis vadovas V. Milius.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA
LIETUVOS KRAŠTOTOYROS DRAUGIAI

KRAŽIAI

LEIDYKLA „XXI AMŽIUS“
VILNIUS-KAUNAS, 1993

Kaip ir seniau išleistos lokalines monografijos, taip ir šioji sudėta iš istorijos, buitės, kalbos ir tautosakos skyrių. Paskelbt 32 straipsniai ar rašiniai. Rašė 27 autorai. Po trumpo archeologinio ivado (M. Michelbertas) idėta 21 puslapio studija „Kražių urbaninės raios iki 1893 m. bruožai“. Ją paraše daugelio veikalų autorių architektas A. Miškinis. Ilustruota planeliu schemomis nuo 15 amžiaus pradžios ir benediktinų vienuolyne bažnyčios brėžiniais. Antano Liuimos, SJ, straipsnis „Kražių kolegija“ perspausdintas iš knygos *Kražiai* (red. Pranas Razminas, Chicago, 1983). Toliau eina V. Zaborskaitės, K. Misiaus, V. Rimkaus straipsniai apie kolegijos teatra, draudžiamają spaudą, bažnyčią ir jos likimą, „Žiburio“ draugijos gimnaziją 1919–1936 metais, liudines universitetą, pavasarinius, Kražių skerdynių muziejų. S. Buchaveckas rašo apie nacių okupacijos metus, E. Dirmeikis – ginkluotą rezistenciją Kražių valsčiuje 1944–1954 metais ir L. Jovaiša su K. Misium – stalinis-

Julija Švabaitė

CIKLAS „SIBIRO KŪDIKIS“ IŠ NAUJO RINKINIO

JURTU VAIKAI

*Jurtų vaikai
ištrižom akim,
idubusais veidais,
liūdnai palydi,
nesimeldžia,
negieda...*

*Jie nepažino
Dievo...*

*Trys maži
angeliukai
skina žiedus
erškėcio,*

*žaizdoti ju
pirštai
ledinės nakties
miraže, —*

*ir tu nubundi
užmiršęs,
kad tai Vilniaus
vitražas,*

*nedrasiai sapne
nušvitęs...*

SIBIRO KŪDIKIS

*1.
Béga béga maža širdelė
paskui motinos mirštantį
angela,
džiovintos duonos riekele
nešdama Véliniu
stalui — — —*

*Béga béga maža širdelė
i niekada neregėta
šali,
sapnuodama kvepianti obuoli
šiltaje senelio
trobelėje — — —*

*Ilgas ilgas tremtinio
kelias,
tirpsta angelo koju
vaškas,
tirpsta duona,*

*Dievuliai, Dievuliai,
tirpsta mėlyna Véliniu
žvakė — — —*

2.

*Sapne jis užgimsta
su drabužliais,
ligi pát koju
pirštelii,
apautų šiltais
veltinėliais,*

*valgo
žvirbliukų surinktus
duonos trupinėlius,
geria
pieno šlakutis
iš debesio
dubenėlio — — —*

3.

*Dar šiltą vaiko, širdukę
po motinos kūno ledų,
dar šilta duona
kumštuks,
neužrašyta,
nepasverta,
neperžegnota,
nepadalinta...*

*Dar neužsalęs vanduo —
lašas ant mėlstančių:
lūpu,
dar kažkas šaukia vardu,
melsdamas Dievo
stebuklą...

Gal dabar,
o gal jau dabar,
prie grižančio téviškén
karsto,
sunkios durys širdžiu
atsivers,
meilės pirmaji žodis
ištarti...*

4.

*Ledo lovutė,
ledo miegas,
ledo sapnai,*

*ledo duona,
ledo vanduo,*

*ledinių kareivelių dūdos
laidotuvių procesijoje — — —*

*Duok mums duonos,
Dieve,
duok mums duonos*

*juodos,
baltos,*

*teateina Tavo karalystė
ledynu
Jeruzalėje — — —*

5.

*Apie mirtį ji nekalbėjo
niekada,*

*tiktais tyliai prašė
Viešpati,
kad atsiimtų...*

*Rožančiai,
duonos trupinių Komunija
burnoje,*

*akmenų pagalvė
miegui,
ir graudi graudi*

*laukinių šunų
giesmė...*

6.

*Gal dabar,
o gal jau dabar,
prie grižančio téviškén
karsto,
sunkios durys širdžiu
atsivers,*

*meilės pirmaji žodis
ištarti...*

*medinių šaukštų,
skardinių,
maumedžio tošių...*

Kenték, vaikuti,

tau Dievo pažadėta

kitas gražus pasaulis,

angelo sparnai,

tėvynė,

*kur niekas nebadauja,
nepyksta, neskriaudžia,*

nemuša, nekeršia,

nevagia,

neišduoda...

*Neverčia mažą nezioti
sunkių rastų,*

rinkti mirusių

kaulų...

7.

*Nusipiešė angelą
anglim*

ant cemento

guolio,

pririšo

skiedrų sparnelius,

ir laukė laukė

nakties,

Julija Švabaitė

Vytauto Maželio nuotrauka

ŽIEMOS ERŠKĖTIS

*Pakrikštystas be balto
drabužlio,
kaktoje kryžius
žiemos erškėcio —*

*tai ženklas Dievo
malonės — — —*

*Žvakė jau baigia degti,
mėlsta ledo dangus,
nakties ramybėje staugia
laukiniai žvėry*

*medžiotojai,
alkanos hienos šaukiasi
aukos*

naujos — — —

*Ar auga eglės pas Dievuli,
mama?*

*Ar žydi ten žibuoklės
danguje?*

*Ar baltas angelas manęs ten
laukia?*

*Ant jo sparnu
aš skrisiu*

pas tave — — —

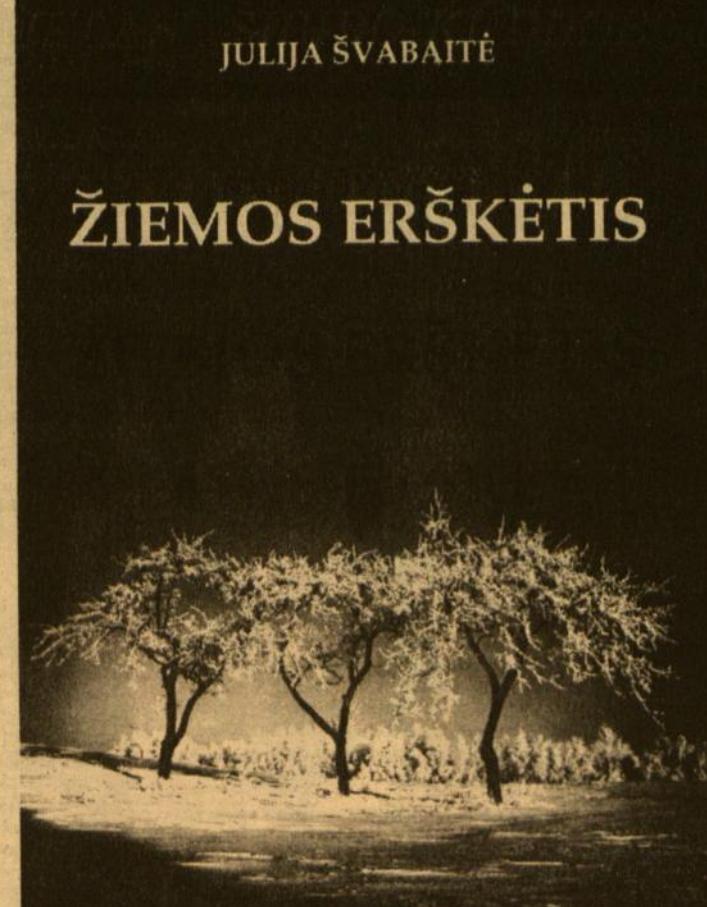
Julijos Švabaitės eilėrašiai, kaip reto kito mūsų poeto, ištengia gelbėti nuo jiems nepermaldaujamai lemto išnykimo (kaip ir visko, kas tik yra buvę ant žemės, mūsų visų ir visko, kas akimirką yra buvę mūsų žmogiškus ryšius ir santykius – ne tik su brangiaisiai asmenimis, išvairiais žemės kampeliais (Lietuva, Australija, Sibiru, Čikago ir vėl Lietuva), bet ir su savim pačiais. Štie ryšiai ir santykiai sudaro kiekvieno iš mūsų neišpasakytais brangų kraitų mus galutinai palaičiančiu prisiminimui. Tokių, kurie vieni tegali sutvirtinti mūsų dvasią akistatoje su mirtimi – mūsų likimo neišvengiamu ir pagrinidiniu sandu. Tik per šiuos atsiminimus išširūpiname sau vieta mūsų tautos kartų kaitoje, tampane dalim besidalinamos istorijos.

Naujausio poetės rinkinio eilėrašiai, net itaigia negu anksčiau, iškunia tą intymumą ir rūpestį pilnatve, su kuriais poetė visada artindavosi prie kurybiškai transformuojamas savo patirties. Julijos Švabaitės eilėrašiai yra išsausti iš santykių su žmonėmis, su vietomis, dabartyje ir praeityje, su istorija, ir iš pačios poetės nuojautos, kaip papasulyje visa tai galima pakelti.

Kad galima pakelti – tas jisitikinimas, poetiškai prieitas ir atskleidžiamas – ir yra Julijos Švabaitės didžioji dovana skaitojojui. Galima prisiliesti „žiemos erškėcio“, sako ji, – ir išlikti. O galbūt svarbiausia, kad šiā ji pasako jai taip savitu – ramiu, niekada nepakelto, šiltu ir gyvenimą myluojančiu balsu.

Kada mūsų dienomis pasaulis plysoja nuo pasipiktinimui, pasmerkim ir reikalavimui, Julijos Švabaitės tylus, švelnūs, raminantis, tačiau i paširdžius išsimelkiantys ir drauge tarsi slapčiausias vidines žaizdas gydantys, žemiškos kelionės galui mus sutvirtinantys žodžiai – ateina kaip malonė. Nepelnyta, neužsitarnauta, nesitikėta. Bet taip ir turi būti – poezija, kaip ji buvo per visus amžius, taip ir dabar tebéra vienas iš malonės pavidalu. Ją skleidžia mums Julijos Švabaitė, kaip ir ankstesniais, taip ir šiuo, jos naujausiu eilėraščiu rinkiniu.

(a. ll.)

Julija Švabaitė. *ŽIEMOS ERŠKĖTIS*. Eilėraščiai. Cikaga: Lietuviškos knygos klubas, 1994. Spaude „Draugo“ spaustuvė, Chicago, Illinois. Viršelio ir skyrių nuotraukos – brolių A. ir M. Černiauskų. Ivadas – Juliaus Kelero. 88 puslapių.

„Draugo“ kultūrinio priedo 1994 metų turinys

LITUVA

ADAMKUS, Valdas. Išeivija, Lietuva ir dabartinis įmpar 5.28
ALĖ RŪTA. Mokytojai Lietuvą išgelbės 10.22
a. II. Sausio trilytakiai 1.8
a. II. Tomis dinemis... 3.5
a.a. II. Laimėjimas 7.23
a. II. Baltijos valstybės — didysis išbandymas 9.24
a. II. Tsunamis 11.19
ANTANAVICIŪS, Kazimieras. Valstybės „rekečio“ šalis 4.9
BAUŽYS, Juozas. Partizanų vizija ir tikrovė „Laisvė“ fondo studijų dienos Mastaciūnose 9.18
BAUŽYS, Juozas. Tiesos kalbėjimas. Ispūdžiai iš „Ateities“ savaigalio Čikagoje 11.19
BRAZIENĖ, Vilius. Norėtusi daugiau aiškumo 1.8
DAINAUSKAS, Jonas. „Kovu ir kančiuose“ skaudulys 7.30
EIDINTAS, Alfonsas. Valstybės reikišmė tautai 3.5
EIDINTAS, Alfonsas. Triukšmas dėl „Kovu ir kančiuose“ išpirimo leidini — ar laikas ji baigtis? 7.23
GUREVIČIŪTĖ, Giedra. Apie ekologinių šventinių Lietuvoje 5.28
JUODELINAS, Bronius. Lituaniškos darbuotojų konferencija Čikagoje 5.14
KAŠUBIENĖ, Aleksandras. Kultūrinių bendradarbiavimų su Lietuva beišiekiant 5.21
k. brd. Ne vien tik dideli skaičiai 2.5
k. brd. Poetai ir Lietuva 2.12
KELERAS, Julius. Laiškai iš Vilniaus (12) 3.19
KELERAS, Julius. Dar apie „Lietuvos kovu ir kančiuose“ 6.11
KELTIERIENĖ, Violeta. Kodėl reikia remti lituanistus iš Lietuvos 4.30
KOJELIS, Juozas. Žvylgis į mus pačius, teisiantis dialogu su Lietuva 2.26
KOJELIS, Juozas. „Antraj“ aiškinama išistorija 6.4
KUZMINSKAS, Kun. Kazimieras. „Lietuvos katalikų Bažnyčios Kronika“ leidžiant 5.21
LANDSERGIS, Algirdas. Tarptautinio PEN klubo suvažiavimas Prahoje ir Lietuva 11.12, 12.3
LANDSERGIS, Algirdas. Pokalbis su Emanueli Zingeriu 11.26
LANDSERGIS, Vytautas. Grėsmės neprisklausomybei. Kalba VIII Mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje 1993 m. lapkričio 26 d. 1.8
PABEDINSKAS, Jonas. 1993-jei metai — darbiečiams validant 1.15
PABEDINSKAS, Jonas. Nepameskim keliu dėl fakelui 5.7
PABEDINSKAS, Jonas. Démétas „auksu amžiū“ 5.14
PABEDINSKAS, Jonas. Šiu dienai „Ateities“ sąjūdžio pamatiniai klausimai 7.2
PABEDINSKAS, Jonas. Teisus, bet tautą žlugdantis apmaudas 7.16
PABEDINSKAS, Jonas. Lietuvos žemės ūki — taus problemų 9.10
PABEDINSKAS, Jonas. Lietuviškas centras ir jo politinės implikacijos 9.18
PABEDINSKAS, Jonas. Pasitintys tarp beturių turtuolių 10.15
PALUBINSKAS, Aidas. Žvylgis i partijas Lietuvoje 2.26
PAVILIONIS, Rolandas. Kasdienybė ir amžinybė 10.29
PATERITIS, Petras. Rūpestis ir Lietuva, ir savaisias čia. Pasikalbėjimas su naujuoju JAV LB Krašto valdybos pirmyninku Regina Narušiene 10.1
RAUGAS, Balsys. Tragiškiam birželiumi 6.4
SAUDARGAS, Algirdas. Lietuva besikeičiančiam pasauliui 11.12
STARAKUSKAS, Juozas Arvydas. KGB bandymai sukurinti JAV lietuvius ir žydus 7.16
STATKUS, Vytenis. Partizanai 3.12
Suomijos televizijos objektyve: Landsbergai 5.14
VAGNORIUS, Gediminas. Dešinioji opozicija — gandai ir tikrovė 2.26

BENDROS TEMOS

GEDA, Sigita. Ar galima kalbėti apie savo skriaudas? 12.10
HABEL, Vaclav. Mūsų neramus ieškojimas prasmes pomodernijamei pa-
sauliui 7.16
JUODVALKIS, Antanas. Dėl lietuvių kalbos 10.1
kž. Svarbius pasikeitimai Lenkijos Bažnyčioje 3.26
kž. Vaclav Havel Vakarams: „Prisiimkite atskomybę“ 7.9
VALANTININIENĖ, Genė. Klaipėdingi mitai 11.19
VISVYDAS, Pranas. Meilė keturkojams globotiniams 1.22
VISVYDAS, Pranas. Atsirokusi nugarelė 6.25
VISVYDAS, Pranas. Kai atkunta agresy-
vumo genai 10.1
VISVYDAS, Pranas. Kodėl ašaros sūrios kai jūra 10.8
VISVYDAS, Pranas. Keli abejotini mitai 11.12
VISVYDAS, Pranas. Žiemis iš apmästymai 12.17

RELIGIJA IR FILOSOFIJA

DUMPYS, Hansas, vysk. Kalėdų šviesa 12.23
Ekumeninis Sv. Rašto vertimas jau čia pat 12.24
VALEVIČIUS, Andrius. Tiesa ir laisvė en-
ciklikoje „Veritatis splendor“ 9.10
V.Bgd. Paslaptingos knygos atidarytojas 11.5

ZAILSKAITĖ, Aldona. Kai Dievas žmogui duoda kalba 5.21
ZAILSKAITĖ, Aldona. Mūsų viltis kenčiantame pasauliuje 4.1
ZAILSKAITĖ, Aldona. Sveikiname nauja Senojo Testamento vertimą 12.24

ISTORIJA

DAINAUSKAS, Jonas. Mažosios Lietuvos „Varas“ 16-osių dienų“ aktas 12.3
EIDINTAS, Alfonsas. Krastalo kalnynas iš Lietuvos. Ištaka iš monografijos Aleksandras Stulginskis. „Lietuvos prezidentas — Guluo kalnynas rankraštis“ 2.12
EIDINTAS, Alfonsas. Aleksandras Stulginskis Sibiro lageryje (1941-1942) 6.11, 6.18
GARMUTĖ, Antanina. Alkupėnas. Dokumentinė apvaišra iš spaudinamos knygų apie partizanines kovas Lietuvos „Motinė, augina“ 4.23
PEČKUS, Kestutis. „Istorijai tarnauiu. Moksli, tiesi...“ 12.10
PŠIBILSKIS, Vytautas. Bronius. Iš Vilniaus universiteto istorijos, 1955-90 10.29, 11.5, 11.12, 11.19, 11.26

SLAPELYTE-SIRUTIENE, Gražutė. Dėl pirmo lietuviško knygyno Vilniuje 11.19

SURDKAS, Cezaris. Lietuviai Baltimorės arkivyskupijos istorijoje 12.17

LITERATŪRA

ALĖ RŪTA. Žodis, kaip žmogiško bendraimino ženklas ir jėga. Los Angeles LFB 27-ojo literatūros vakaro žangai 1.15
a. II. Julijos Švabaitės eileriščiai 2-24
BARĘNAS, Kazimieras. Didžiojoje Britanijoje: Booker'io premijos aktualijos 11.26
BRAZDŽIONIS, Bernardas. Trysilės 27.1
CIEČIENĖ, Teresė. Čikagoje 1.8
DAPKŪTĖ, Aldona. Dailininkai Stasiūnai Povilaičiu — aukščiausias ivertinimai 4.23
DAUGELIS, Osvaldas. Valstybinis M.K.Čiurlionio dailės muziejus Kaune 3.12
DAUGELIS, Osvaldas. Valstybinis M.K.Čiurlionio dailės muziejus Kaune 3.12
DAUGELIS, Kazys. Iš Šiaulių Fotografijos muziejaus veiklos 12.10
DAUGELIS, Kazys. Šiaulių fotografijos muziejuje 7.23
FORWALTER, John. Realybės integravimas — Rimto Čiurlionio tapyba 7.30
IS parodos „Panėvėžio partizanai, c. 1945-1950“ katalogo 3.12
JELIONIENĖ, Sofija. Su gyvaja tautodaille artimiu susipažinti 5.21
JURKUS, Paulius. Apie Juozą Bagdoną kūrybą 11.26
KARUŽAITĖ, Daiva. Ispūdžiai iš ekskūrių parodos Lemont'e 3.26
KEZYD, Algimantas. Meno paroda apie meilę 2.12
KEZYD, Algimantas. „Panėvėžio partizanai“ Lietuvių dailės muziejuje, Lemont'e 3.5
KEZYD, Algimantas. Rimto Čiurlionio tapyba 7.30
KEZYD, Algimantas. Istorijos maišas su dažais...“ Pasikalbėjimas su Rimu Čiurlioniui 5.28
KEZYD, Algimantas. Plačiakampis Maciavausko išrealizmas 7.2
KEZYD, Algimantas. Leono Fabedinsko menas 10.1
KLEIZAITĖ-VASARIS, Beatričė. Pokalbis su laureatu skulptorių Vytautu Kauba 2.5
KORSAKAITĖ, Ingrida. „Aš visada kele...“ 10.15
KORSAKAITĖ, Ingrida. Vėl Žemaičių meikšių sukviesti 10.1
KUBILIUS, Vytautas. M.K.Čiurlionis — Europos kultūros kontekste 7.9
LANDSERGIS, Vytautas V. ir KELERAS, Julius. Filmas apie partizaną Juozą Lukša-Daumantą 6.4
LAPĖ, Pranas. Toluma ir paslaprys 7.9
LAPKUS, Danas. Algimanto Kezio „Giesmės giesmė“ 1.8
LAPKUS, Danas. Mūsų dailės ramybė ir nerimas 2.19
LAPKUS, Danas. arba Amerikos lietuvių meno lietuviškumas 2.26
LAPKUS, Danas. Alfonso Dargio paroda Lietuvių dailės muziejuje 3.26
LAPKUS, Danas. Naujosios Amerikos lietuvių karto paroda 4.1
LAPKUS, Danas. Rimantas Dichavičius atevezė naują tikrovę 6.4
LAPKUS, Danas. Giedrius Jonaitis, kuris moka nupiešti pinigus 10.1
MIELIŪNAS, Juozas. 4 — Eivaitė, Lukaitė, VisGirda, Žumbakié 2.19
Panėvėžio partizanai (circa 1945-1950) — paroda Lietuvių dailės muziejuje 2.26
Nijolės Dirvianskės darbu paroda 9.10
RAMUNIS, Gytis. Architektas Edmundas Arbas-Arbačiauskas 5.7
SIMOLIŪNAS, Saulius. Apie Jurgį Mačiūną „Fluxus“ parodų Amerikoje proga 1.8
SRŪOGAITĖ, Dalia. Atrastas lobis — nematyti neregėti Dobužinskio eskitai 1.22
TAMULIENĖ, Audronė. Apie vytinių juostų audinius. Pasikalbėjimas su Birute Antanina Janavičiūte 7.23
TYLA, Antanas. Vytauto Landsbergio „M.K.Čiurlionis: laikas ir turinys“ 7.9
VAIKUTATĖ, Karolė. Amerikos lietuvių meno draugių renginiai 1.23
VISVYDAS, Pranas. Atokiau nuo epicentro 2.5
VISVYDAS, Pranas. Susidūrus su artimu menu 7.30
VISVYDAS, Pranas. Los Angeles lietuvių mugėje 10.15
ZEMAITYTĖ, Zita. Iš monografijos Adomas Varnas: gyvenimas ir kūryba 1.22, 1.29
ZEMAITYTĖ, Zita. Dėl monografijos apie Adomą Varną 3.12
23-iųjų Lietuvių fotografijos paroda 10.22
Žibunto Mikšio Ex Collectione Algimantas Keleras 2.5

TEATRAS

AJS. „Vėjų gluosniuose“ Čikagos Jaunių centre 6.25
ČERNIUS, Rimas. IX JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalis 12.3
INDREIKAI, Gediminas. Wagner's Karliaukiaus teatre 1.29
PALYS, Raimundas. Katilius ten nesmuvi kav. 5.7
PLUKAS, Vytautas. ...tegul skambū tokios dainos po šalių plaučiaus... 10.22
RADŽIUS, Vytautas. „Lietuvos kultūra egzistuoja ne vien tarp Lietuvių“.
Pokašas su Virginiju Noreika 4.23
RAUDONIKIS, Edvilas. Ieva Strazaitė žybteli talentu kalveje Čekijoje 12.10

REMIENĖ, Marija. Pokalbis su Birute Vizgirdiene „Draugo“ koncerto proga 3.12

SMETONA, Antanas. Aldonas Stempušienė koncertas Cleveland'e 5.21

SOKAS, Ričardas. Pasaulio lietuvių dainų šventė 7.30

SLUTIENĖ, Pranė. Lietuvos dailės muziejuas ansamblis „Kanklės“. Pasikalbėjimas su jo vadove Lina Naikelienė 7.23

SULAITIS, Edvardas. Dėl „Pilėnų“ plokštelėi 3.12

SULAITIS, Edvardas. Dainininkai Stasiūnai Povilaičiu — aukščiausias ivertinimai 4.23

SULAITIS, Edvardas. Stasys Povilaitis vel Čikagoje 9.10

VENCLIAUSKIENĖ, Loreta. Lietuviai norime ir būt Siemėtinė „Draugo“ koncerto proga 4.1

VENCLIAUSKIENĖ, Loreta. Lietuvos daininkai mūsų scenoje 5.7

VILEŠIS, Jonas. Dainos šventės reikšmė 7.2

ZUBOVAI, Sonata ir Rokas. Čiurlionio ir Chopin'o muzika Balzeko muziejuje 1.15

MENAS, PARODOS, KINEMATOGRAFIJA

ADOMAITIS, Justinas. Sugrįžęs dailininkas 7.16
Amžinoji versmė. Rimanto Dichavičiaus fotografijos darbu paroda 4.23

AUŠRIENĖ, Nora. Naujos kartos lietuvių dailininkų paroda Čikagoje 3.5

FLUXUS“ paroda Museum of Contemporary Art Čikagoje 1.8

DAPKŪTĖ, Aldona. Dailininkas Mikalojus Povilaitis 12.3

DAUGELIS, Osvaldas. Valstybinis M.K.Čiurlionio dailės muziejus Kaune 3.12

DAUGELIS, Osvaldas. Valstybinis M.K.Čiurlionio dailės muziejus Kaune 3.12

DAUGELIS, Kazys. Iš Šiaulių Fotografijos muziejaus veiklos 12.10

DAUGELIS, Kazys. Šiaulių fotografijos muziejuje 7.23

FORWALTER, John. Realybės integravimas — Rimto Čiurlionio tapyba 7.30

IS parodos „Panėvėžio partizanai, c. 1945-1950“ katalogo 3.12

JELIONIENĖ, Sofija. Su gyvaja tautodaille artimiu susipažinti 5.21

JURKUS, Paulius. Apie Juozą Bagdoną kūrybą 11.26

KARUŽAITĖ, Daiva. Ispūdžiai iš ekskūrių parodos Lemont'e 3.26

KEZYD, Algimantas. Meno paroda apie meilę 2.12

KEZYD, Algimantas. „Panėvėžio partizanai“ Lietuvių dailės muziejuje, Lemont'e 3.5

AUGINAS, Balsys. Minčių snaičių. Afrozimų akvarelių 3.12

DAUNEVIČIUS, Loreta. Šiaulių Fotografijos muziejuje 7.23

DAUNEVIČIUS, Loreta. Šiaulių Fotografijos muziejuje 7.23